

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın İçişleri Bakanı **Ali YERLİKAYA** tarafından Anayasanın 98' inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Semra ÇAĞLAR GÖKALP

Bitlis Milletvekili

Bitlis Valiliği tarafından 2 Temmuz 2023 Tarihinde yapılan açıklamada Bilgili, Yaylacık, Sarıbal, Yeniçay, Yolbilen, Çalışkanlar, Gedik, Akyazı, Erencik ve Otluk köyleri ve mezralarında ikinci bir emre kadar sokağa çıkma yasağı ilan edilerek askeri operasyon düzenlendi ve 6 Temmuz 2023'de sokağa çıkma yasağı kaldırıldı. Ardından Kesen Deresi Güneyi, Melihazel Deresi güney doğusu ile Hamini Deresi güney batısı arasında kalan bölgeler 2565 Sayılı Askeri Yasak ve Güvenlik Bölgeleri Kanunu gereğince, 14 Temmuz 2023 ile 28 Temmuz 2023 (DAHİL) tarihleri arasında "Özel Güvenlik Bölgesi" olarak ilan edildi.

Seçim bölgem Bitlis'te bahsi geçen bölgelerde ve özellikle Yolbilen (Xûlepûr) köyünde yaptığım incelemeler sonucunda, güvenlik güçlerinin bombardımanı sonucu onlarca fındık, ceviz ve muhtelif meyve ağacının yok edilmiş olduğuna tanıklık ettim. Güvenlik güçleri, köylülerinin bilgisi olmadan tapulu olan bahçe, bostan ve tarlaların ortasından iş makinelerini kullanarak yol geçirmişlerdir. Yaklaşık 3-4 kilometre uzunluğunda ve 25 metre enindeki bir alan bu nedenle tahrip edilmiştir. Güvenlik gerekçesiyle yapılan bu uygulamalar hukuk dışıdır. Bölgede canlılar yok olmakta, büyük bir doğa katliamı ve ekolojik tahribat yaşanmaktadır.

Çiftçilikle uğraşan köylülerin, başka bir geçim kaynağı olmaması sebebiyle çiftçiler dolaylı yoldan göçe zorlanmaktadır. Köylüler bu süre boyunca mağduriyetlerini yetkililere iletmışlerdir. Yetkililer ise sözlü olarak köylülerin zararlarını tazmin edeceklerini, gerekirse kamulaştıracaklarını belirterek bu durumu geçiştirmişlerdir.

Bu bağlamda;

1. Bitlis Valiliği tarafından ilan edilen sokağa çıkma yasağı ve özel güvenlik bölgesi ilanlarının makul gerekçeleri var mıdır? Bu uygulamalar esnasında yurttaşların can güvenliğinin sağlanması bakımından ilan vermek dışında herhangi bir önlem alınmış mıdır?
2. Güvenlik güçleri köylülerin haberi olmadan tapulu arazilerinin içinden geçen yolu hangi gerekçeye dayanarak yapmıştır? Bu emri kim/kimler vermiştir? Hukuka uygun olmayan bu tür eylemler ile ilgili Bakanlığınızın bir çalışması olacak mıdır?
3. Tahrip edilen ağaçlar ve tarım arazisi için sorumluluğu bulunan görevlilere soruşturma açılmış mıdır? Açılmışsa hangi aşamada? Açılmamışsa hangi gerekçe ile açılmamıştır?
4. Yine bölgede yaptığımız incelemelerde yüzlerce yıllık ağaçların kesilip tahrip edildiği, köylülerin uzun yıllardır sulamada kullandığı kanalın kullanılamaz hale getirildiğini tespit ettik. Asırlık ağaçlar ve sulama kanalının yol yapmak gerekçesi ile yok edilmesi ile ilgili bir açıklamanız olacak mıdır? Konu ile ilgili soruşturma başlatmayı düşünüyor musunuz?
5. Güvenlik güçlerinin bombardımanı ve eylemleri sonucu fındık, ceviz ve diğer birçok meyve ağacı, ekili tarım arazileri yok edilmiştir. Bu iddialar hakkında ne tür önlemler alınacak ve zarar gören çiftçilere tazminat sağlanacak mı?
6. Bölgedeki köylülerin güvenliği ve temel yaşam koşullarının sağlanması için Bakanlığınız gerekli çalışmaları yapmakta mıdır? İlgili köylerde sokağa çıkma yasağı uygulandığı dönemde yurttaşların ihtiyaçları nasıl karşılanmıştır?
7. Özel Güvenlik Bölgesi ilan edilen bölgelerdeki askeri operasyonlar sırasında sivil halka zarar veren güvenlik güçlerine karşı ne tür önlemler alınacak ve sorumlular cezalandırılacak mı?
8. Bombardıman ve askeri operasyonlarla yaşam kaygısı ve ekonomik kaygılar yaşayan köylülerin göçe zorlandığı bakanlığınız tarafından değerlendirilmekte midir?